

СЕКЦІЯ «СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗМІН»

МІНАКОВА Дар'я, МІНАЄВА Аліна,

здобувачки вищої освіти ННІ міжнародних відносин

Науковий керівник – **Ачкасова С. А.**, канд. екон. наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародної торгівлі, митної справи та фінансових технологій, Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця, м. Харків

НАДАННЯ ФІНАНСОВИХ ГАРАНТІЙ СТРАХОВИМИ КОМПАНІЯМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЛАТИ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У сучасних умовах євроінтеграції, що передбачають гармонізацію митного законодавства України зі стандартами ЄС, особливого значення набуває удосконалення процесу вибору фінансового гаранта для забезпечення сплати митних платежів. Підприємства, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю, мають адаптуватися до нових вимог, підвищеної прозорості та забезпечення митних зобов'язань відповідно до міжнародної практики, що вимагає ретельного підходу до вибору страхових компаній або банківських установ, які надають послуги гарантування митних платежів.

Страхові компанії готові надавати гарантії для спільного транзиту із застосуванням NCTS [1].

У контексті євроінтеграційних процесів України ключовим напрямом є наближення до стандартів Європейського Союзу (надалі – ЄС). Важливим кроком для цього є впровадження процедури спільного транзиту на основі Нової комп'ютеризованої транзитної системи (NCTS) [2], яка забезпечує транзит товарів за європейськими правилами. Це відповідає зобов'язанням України за Угодою про асоціацію з ЄС та підтверджує її готовність дотримуватися митних стандартів, що діють у країнах ЄС. Це набуває особливої актуальності у зв'язку з приєднанням до Конвенції про процедуру спільного транзиту, вимогою якої є про впровадження обов'язкових фінансових гарантій для NCTS та розвитку ринку гарантування митних платежів на засадах конкуренції.

Відповідно до цього Реєстру гарантів [3] в Україні внесено 9 страхових компаній (табл. 1), які можуть надавати фінансові гарантії відповідно до Митного кодексу та Конвенції про спільний транзит.

Аналізуючи перелік страхових компаній (табл. 1), що виконують функції фінансових гарантів у сфері митного контролю в Україні станом на 6 вересня 2024 року, варто відзначити, що на ринку діє дев'ять зареєстрованих компаній, які мають право надавати фінансові гарантії різних типів відповідно до вимог Митного кодексу України та Конвенції про процедуру спільного транзиту.

**Таблиця 1 Розподіл учасників ринку гарантування митних платежів
станом на 06.09.2024 відповідно до даних Реєстру гарантів в Україні**

Тип установи	Кількість гарантів	Питома вага, %
Страхова компанія	9	37,50
Банк	14	58,33
Компанія	1	4,17
Разом	24	100

Джерело: складено автором на основі [3]

Це свідчить про відносну активність страхового сектору в сфері гарантування сплати митних платежів, хоча загальна кількість учасників залишається нижчою порівняно з банківським сектором.

Динаміка реєстрації страхових компаній як гарантів демонструє поступове зростання їхньої присутності на цьому ринку. Зокрема, перші компанії, такі як ПрАТ "Страхова компанія "Перша", ПрАТ «СГ ТАС», ПрАТ «Велта» та АТ "Страхова компанія "ІНГО", отримали статус гаранта у 2021 році, що стало початковим етапом залучення страхових установ до цього механізму.

У 2022 році цей список поповнили ще дві компанії – ТОВ "Страхова компанія "ГАРДІАН" та АТ «ББС ІНШУРАНС», що свідчить про продовження інтеграції страхових компаній у систему митного гарантування.

У 2023 році тренд розширення тривав, і до Реєстру було включено ще три компанії – ПрАТ «Страхова компанія «УНІВЕРСАЛЬНА», ПрАТ «Страхова компанія «ВУСО» та ПрАТ «Страхова компанія «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ», що підтверджує зростаючу зацікавленість страхового ринку у цій сфері.

Усі страхові компанії, зареєстровані як гаранти, мають право надавати види фінансових гарантій: індивідуальну, оформлену відповідно до вимог Митного кодексу України, індивідуальну, надану відповідно до положень Конвенції про процедуру спільного транзиту, а також загальну фінансову гарантію.

Це свідчить про їхню універсальність та здатність забезпечувати фінансове покриття для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності у відповідності до як національних, так і міжнародних стандартів транзитних операцій. Однак, незважаючи на позитивну динаміку реєстрації нових страхових компаній у сфері митного гарантування, їхня кількість може збільшуватись, залежно від попиту.

Список використаних джерел:

1. Мінфін: Страхові компанії України готові надавати фінансові гарантії для спільного транзиту із застосуванням NCTS. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_strakhovi_kompanii_ukraini_gotovi_nadavati_finansovi_garanti_i_dlja_spilnogo_tranzitu_iz_zastosuvanniam_ncts-3291.

2. Про приєднання України до Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами : Закон України від 30.08.2022 року № 0165 - 2554-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2554-20#Text>.

3. Статистика та реєстри. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri>.

КОРНЬОВА Вікторія,

здобувачка вищої освіти обліково-фінансового факультету

Науковий керівник – **Мікуляк К. А.**, асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

АДАПТАЦІЯ СТРАХОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ ЄС: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО СТРАХОВОГО РИНКУ

Євроінтеграційний курс України визначає необхідність глибокої трансформації страхового законодавства відповідно до стандартів Європейського Союзу. Особливої актуальності цей процес набуває у контексті адаптації до Директиви Solvency II, що передбачає запровадження ризикоорієнтованого підходу до оцінки платоспроможності страховиків, посилення вимог до корпоративного управління та внутрішнього контролю, а також формування системи прозорого нагляду. Це сприятиме не лише посиленню стійкості страхових компаній, а й підвищенню довіри з боку споживачів та іноземних інвесторів [2]. З 2020 року функції регулювання небанківського фінансового ринку в Україні були передані Національному банку України, що дало змогу активізувати реформування галузі та спрямувати зусилля на гармонізацію із європейським правом. Одним із головних кроків стала підготовка нового Закону України «Про страхування», який має на меті привести національне законодавство у відповідність до вимог Директиви Solvency II [1].

Важливим елементом адаптації є впровадження стандартів звітності та оцінки ризиків, що передбачають використання внутрішніх моделей для розрахунку платоспроможності. Такий підхід дозволяє більш точно оцінити фінансову стійкість страхових компаній і мінімізувати системні ризики. Крім того, українське законодавство має бути адаптоване до принципів Міжнародної асоціації органів нагляду за страховою діяльністю (IAIS), що дозволяє посилити нагляд за ринком та запобігати зловживанням. На цьому тлі важливою є співпраця України з Європейською комісією, а також міжнародними організаціями, такими як Світовий банк та МВФ, які надають експертну і технічну підтримку реформам у фінансовому секторі.

Разом з тим, процес адаптації не позбавлений викликів. По-перше, значна частина українських страхових компаній наразі не має достатнього капіталу для